

OPLEIDINGSKADER

Bachelor Leraar Basisonderwijs

Hogeschool

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Bacheloropleiding leraar primair onderwijs	5
3	Eindkwalificaties	7
4	Programma	9
	Opleidingsconcept	9
	Beroepsrollen	10
	Curricula	11
	Programmalijnen	12
	Internationalisering	16
	Diploma's en certificaten	16
5	Literatuur	17
	Bijlage A NLQF-niveau 6	18
	Bijlage B Bekwaamheidseisen leraar primair onderwijs	20
	Bijlage C Schema bekwaamheidseisen per fase KPZ	25
	Bijlage D Afstudeeropdrachten in verhouding van de eindkwalificaties	31
	Bijlage E Programmaoverzichten	32
	Bijlage F Stroomschema's praktijk	42

1 INLEIDING

Het Opleidingskader bachelor leraar primair onderwijs van Hogeschool KPZ is het beleidsdocument waarin het kader van de bacheloropleiding wordt beschreven. Dit opleidingskader is afgeleid van onze missie, visie en kernwaarden zoals verwoord in het Instellingsplan (KPZ, 2021) en van het Onderwijskader (KPZ, 2020) waarin onze visie op opleiden, op de professionele identiteit, de pedagogisch bekwaamheid, vakinhoudelijke bekwaamheid, het onderzoekend en innoverend vermogen en de interprofessionele samenwerking beschreven staat.

Hogeschool KPZ kent een lange traditie en een gedegen visie op onderwijs, waarin pedagogische bekwaamheid, vakinhoud, onderzoekend en innoverend vermogen bijdragen aan de professionele identiteit van de pedagogisch professionals die wij opleiden. De bachelor leraar primair onderwijs leidt een student op tot een bevoegde en bekwame leraar.

Dit opleidingskader heeft een interne en externe functie. Het heeft als doel richting te geven aan de inhoud en vormen van onderwijsactiviteiten van de bachelor leraar primair onderwijs en is daarmee bedoeld voor onze hogeschooldocenten in de rol van onderwijsuitvoerders en -ontwikkelaars. Voor onze samenwerkingspartners en belanghebbende stakeholders geeft het opleidingskader inzicht in onze visie op het onderwijs in de bachelor en de vormgeving daarvan in de curricula.

Figuur 1. Samenhang beleidsdocumenten Hogeschool KPZ

Daar waar er wordt gesproken over opleiding(en) of curriculum/curricula wordt er verwezen naar de drie opleidingsvarianten die Hogeschool KPZ binnen de bachelor aanbiedt, namelijk:

- Voltijd: 4 jaar
- Deeltijd regulier: 4 jaar
- Deeltijd verkort: 3 jaar

Indien er verschillen zijn tussen deze curricula zal dat expliciet beschreven staan.

In dit opleidingskader beschrijven we de bacheloropleiding leraar primair onderwijs. Achtereenvolgens staan de bacheloropleiding, de gehanteerde eindkwalificaties en het opleidingsprogramma beschreven. Dit opleidingskader is tot stand gekomen door intensieve samenwerking tussen diverse vertegenwoordigers van de opleidingen binnen Hogeschool KPZ.

MT-opleidingen:

Joost Kieft

Lobke Mosterd-Tijhaar

Harry Vos

Zwolle, december 2020

2 BACHELOROPLEIDING LERAAR PRIMAIR ONDERWIJS HOGESCHOOL KPZ

De bacheloropleiding leraar primair onderwijs leidt op tot startbekwame leraren in het basisonderwijs. Een veelzijdig beroep, dat zowel vakinhoudelijke kennis, didactische kennis en vaardigheden als ook pedagogische en professionele kwaliteiten vraagt om goed onderwijs en begeleiding te kunnen bieden aan leerlingen in het primair onderwijs en bij te kunnen dragen aan de kwaliteit van onderwijs binnen de schoolorganisatie.

Studenten moeten aan hoge eisen voldoen, willen zij in staat zijn om zelfstandig en beredeneerd te handelen in een complexe en onvoorspelbare beroepspraktijk. Om hen voor te bereiden op deze beroepspraktijk is er veel aandacht voor de ontwikkeling van zowel praktische en (meta)cognitieve vaardigheden als ook de (eigen) persoonsvorming. In het curriculum is de samenhang tussen theorie, praktijk en persoon steeds het uitgangspunt.

Hogeschool KPZ hecht aan dialogisch onderwijs, aan collectieve vormen van leren door alle lagen van de organisatie en door de gemeenschap als geheel. Mensen leren namelijk niet alleen als individu, maar vooral ook in en door een groep en door voorbeeldgedrag.

Studenten worden binnen de bachelor opgeleid tot leraar primair onderwijs, die het zich ontwikkelende kind een warm hart toedraagt (zich *pedagogisch bekwaam* toont). Vak-(didactische) kennis en kennis van het beroep(sdomein) spelen een cruciale rol om het kind in staat te stellen te leren en hem zo goed mogelijk te begeleiden in zijn omgeving (de student toont zich *vakinhoudelijke bekwaam*). Leraren hebben een onderzoekende houding, zijn kritisch en nieuwsgierig en werken onderzoeksmatig aan de ontwikkeling van kinderen en aan de ontwikkeling van zichzelf en collega-professionals. Zij tonen zich innovatief om zo goed mogelijk bij te dragen aan de zorg rondom het opgroeiende kind in zijn omgeving (geven blijk van *onderzoekend en innoverend vermogen*). In een interprofessionele context werken leraren intensief samen met professionals van andere sectoren, binnen en buiten het domein Kind en Educatie (in een *interprofessionele context*).

Door vanuit de verschillende domeinen te kijken naar het beroep, worden studenten zich bewust van de (soms conflicterende) eisen die aan de professional worden gesteld. De inzichten die dat oplevert en de dialoog die daarover gevoerd wordt met peers, opleidingsdocenten en collega's op de werkplek, dragen bij aan hun *professionele identiteitsontwikkeling*.

De curricula in de bachelor hebben een sterk beroepsgericht karakter en vertrekken conceptueel vanuit de drie domeinen:

- **Pedagogische bekwaamheid:** de opleiding leidt studenten op tot leraren die hart hebben voor het zich ontwikkelende kind en zijn sociale context. Studenten leren bewuste interventies te doen vanuit kennis van de sleutelbegrippen uit de pedagogische en onderwijskundige wetenschappen en de dagelijkse praktijk die iedere dag een nieuwe werkelijkheid laat zien.
- **Vakinhoudelijke bekwaamheid:** de opleiding leidt studenten op tot vakbekwame leraren. Leraren met zowel inhoudelijke kennis van de schoolvakken als ook onderwijskundige kennis en vaardigheden. Vakkennis heeft betrekking op domeinkennis: *to know what* (inhoud) maar ook op interventies (vaardigheden, ingrepen in het leerproces): *to know how/when* (Miller, 1990).

- **Onderzoekend en innoverend vermogen:** de opleiding leidt studenten op tot leraren met een onderzoekende houding, leraren die zelf blijven leren en zichzelf blijven ontwikkelen en daarnaast ook anderen laten onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen. De zoektocht naar nieuwe kennis kan bijdragen aan verheldering van een probleem of situatie. De studenten worden ook vaardiger om dit (onderzoeksmatig) betrouwbaar te exploreren en op creatieve wijze iets nieuws te ontwikkelen.

De drie domeinen dragen samen bij aan de professionele identiteit. Onder **Professionele identiteit** wordt verstaan: *'Het geheel aan opvattingen, kennis, gedragingen en vaardigheden, waardoor een professional voor een ander (kinderen, collega's, leidinggevenden, ouders) herkenbaar is als een bekwame professional'* (vgl. Pauw, Van Lint, Jongstra, Gemmink, & Pillen, 2017). Van een aankomende professional wordt verwacht dat hij zich ontwikkelt tot een reflectief, professioneel collega. De aankomende professional ontwikkelt zijn professionele identiteit door te reflecteren op het geheel aan

- Gedragingen (wat laat ik zien)
- Opvattingen (wat vind ik belangrijk, wat wil ik, wat zijn mijn overtuigingen, drijfveren)
- Kennis (wat weet ik ervan, doe ik de juiste dingen, doe ik die dingen ook goed)
- Vaardigheden (wat kan ik, wat wil ik, moet ik ontwikkelen) waardoor je voor een ander herkenbaar bent als een bekwame professional.

Hogeschool KPZ heeft dit gevisualiseerd in onderstaand opleidingsmodel (figuur 2) wat de onderlegger is van het curriculum en waarin wordt toegewerkt naar het behalen van de eindkwalificaties.

Figuur 2. Opleidingsmodel Hogeschool KPZ

3 EINDKWALIFICATIES

Er wordt een groot aantal eisen gesteld aan de toekenning van het diploma leraar primair onderwijs. Hogeschool KPZ kiest voor de volgende eindkwalificaties bachelor leraar primair onderwijs:

- NLQF 6
- Landelijke Kennisbases leraar primair onderwijs
- De landelijke bekwaamheidseisen (Staatscourant, 16 maart 2017)
- Twee Hogeschool KPZ- specifieke indicatoren op het gebied van:
 - de narratieve professionele identiteit
 - de levensbeschouwelijke identiteit

De bacheloropleiding leraar primair onderwijs leidt op tot niveau NLQF 6 (bijlage A), waarin het eindniveau van een hbo-opleiding wordt geborgd. Daarnaast gelden de landelijke eisen met betrekking tot de beheersing van de (vak)kennis zoals geformuleerd in de kennisbases voor schoolvakken en de generieke kennisbasis (Kennisbases en profilering, 2020). De volledigheid van het beroep wordt weergegeven in de bekwaamheidseisen die integraal worden overgenomen uit het Staatsblad (Staatscourant, 2017). In het curriculum zijn de uitwerkingen van de indicatoren zichtbaar (bijlage B en C). Om recht te doen aan de identiteit van Hogeschool KPZ zijn er twee specifieke indicatoren toegevoegd. Op deze manier beoogt de bachelor stevige leraren primair onderwijs op te leiden met een eigen kleur.

Van de startbekwame leraar wordt verwacht dat hij functioneert in een team en een lerende, onderzoekende, reflectieve houding heeft. Vanaf de start van de opleiding werkt de student daarom op de stageplek samen met een mentor en collega's. Op de opleiding levert de student een actieve bijdrage in collectieve leerprocessen: studenten leren zowel op de praktijkplaats als op de opleiding van en met elkaar door ervaringen en kennis te delen, te onderzoeken, te reflecteren op hun pedagogisch, vakinhoudelijk en didactisch handelen, keuzes te onderbouwen en dilemma's bespreekbaar te maken.

De bekwaamheidseisen worden in de bachelor ingedeeld in verschillende niveaus of fasen van de opleiding. Hogeschool KPZ typeert de verschillende fasen binnen de bachelor aan de hand van een fasedoel dat als leidend motto voor de betreffende fase dient:

- **Opleidingsbekwame fase:** de student kan lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren. Kortom: activerend onderwijs verzorgen.
- **Beroepstakenbekwame fase:** de student kan in de bovenbouw en in de kleuterbouw in onderlinge samenhang ontwikkelingsgerichte lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en -inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren. Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs in samenhang ontwerpen, instrueren en begeleiden.
- **Werkplekbekwame fase:** de student kan zijn onderwijs afstemmen op verschillen tussen kinderen met accent op groep 3(4) en daarin tegemoetkomen aan de diverse onderwijsbehoeften van leerlingen. Hij stemt (in semester 6) zijn onderwijs verder af op de context en specifieke kenmerken van een school(populatie). Kortom: adaptief onderwijs ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.
- **Startbekwame fase:** de student kan zelfstandig, in afstemming met collega's, activerend, evidence informed en innovatief onderwijs ontwerpen, realiseren, evalueren en bijstellen vanuit een visie, afgestemd op de verschillende kinderen in de groep en in de context van de WPO-school. De student kan bijdragen aan teamactiviteiten ten behoeve van de schoolontwikkeling. Kortom: innovatief onderwijs ontwerpen, evalueren en bijstellen met teamleden.

Bovendien heeft Hogeschool KPZ er bewust voor gekozen om naast de landelijke bekwaamheidseisen enkele Hogeschool KPZ-specifieke indicatoren toe te voegen. Deze specifieke indicatoren vallen onder de professionele bekwaamheid:

- *De startbekwame KPZ leraar kan in zijn professionele handelen persoonlijke en gefundeerde keuzes motiveren vanuit een narratief professioneel perspectief door het zoeken naar antwoorden vanuit verschillende bronnen, ervaringen en maatschappelijke ontwikkelingen.*
- *De startbekwame KPZ leraar gaat vanuit zijn levensbeschouwing de dialoog aan over zijn persoonlijke professionaliteit om vervolgens samen te bepalen wat goed onderwijs is vanuit het oogpunt van samenleving, beroepsgroep en persoonlijke biografie. De student is in staat deze gesprekken te voeren en enkele keren te leiden.*

In het Onderwijskader (KPZ, 2020) is te lezen dat Hogeschool KPZ expliciet kiest voor professionele identiteitsontwikkeling onder andere door reflectie in lessen, begeleiding en toetsing. Dit om studenten te begeleiden in het werken aan de eigen professionele identiteitsontwikkeling. Studenten ontwikkelen hun eigen professionele identiteit: zij ontdekken de identiteit die ze delen met andere professionals binnen en buiten de eigen beroepsgroep en ontdekken hoe hun persoonlijkheid hun eigen professionele identiteit kleurt.

Het doel van reflecteren op KPZ wordt in een breder perspectief geplaatst: reflecteren is een denkproces dat niet alleen zicht geeft op het eigen handelen en denken als professional, maar geeft ook een antwoord op wie je bent als professional en wie je wilt zijn als professional (vgl. Beijaard, Meijer, & Verloop, 2004). Studenten vertalen hun ervaringen in verhalen: subjectieve weergaven van gebeurtenissen in de werkelijkheid. Zij worden zich via hun eigen verhalen (narratio) bewust van hun eigen professionele identiteit. De narratieve professionele identiteit speelt een vanzelfsprekende rol in de programmalijn Persoonlijke Professionele Ontwikkeling (PPO).

De professionele identiteit kan ook worden gekleurd door iemands eigen levensbeschouwing. Hogeschool KPZ heeft een open katholieke identiteit en zoekt de ontmoeting, benut de diversiteit en gaat de samenwerking aan. Hogeschool KPZ erkent de diversiteit binnen en buiten de school. Binnen deze realiteit is iedereen welkom en wordt er een bijdrage geleverd aan de identiteitsontwikkeling van de student. De opleiding is een oefenplaats voor levensbeschouwelijke reflectie en dialoog. Hierbij wordt gebruik gemaakt van christelijke bronnen van inspiratie, levensbeschouwelijke tradities en eigentijdse bronnen. Ook tradities en bronnen vanuit andere religies komen aan bod. Dit met als doel studenten vanuit hun levensbeschouwing de dialoog aan te laten gaan over zijn eigen en andermans professionaliteit om vervolgens te bepalen wat goed onderwijs is vanuit het oogpunt van samenleving, beroepsgroep en persoonlijke biografie. Binnen het curriculum heeft dit een plek binnen de programmalijn Kennis en vaardigheid, Godsdienst/Levensbeschouwing. Ook komt het terug binnen de programmalijn Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling; Zingeving, Ethiek en Esthetiek.

Bovengenoemde eindkwalificaties, inclusief de eigen Hogeschool KPZ-indicatoren, monden uit in drie afstudeeropdrachten. Hoe deze opdrachten zich verhouden tot de eindkwalificaties is te zien in Bijlage D.

4 PROGRAMMA

Binnen de hogeschool is er sprake van een leef- en leergemeenschap waarbinnen de student centraal staat in samenwerking met het werkveld. Het opleidingsprogramma is een balans tussen kennis en vaardigheden enerzijds en attitudevorming en waardenontwikkeling anderzijds.

In de opleiding vinden veelvuldig persoonlijke ontmoetingen plaats tussen de studenten en docenten en is er wisselwerking tussen theorie en praktijk. Concreet gebeurt dit in verschillende soorten onderwijsactiviteiten zoals (gast) colleges, workshops en in leergroepen.

OPLEIDINGSCONCEPT

De wetenschap met haar verschillende didactische benaderingen als competentiegericht opleiden, realistisch opleiden, of 'approximations of practice' (Korthagen, 2016), verschaft geen eenduidig antwoord op de vraag wat goed opleiden is. Zoals omschreven in het Onderwijskader (2020) streeft Hogeschool KPZ naar een leerklimaat waarin leren een continu proces is. De visie op leren en opleiden is gebaseerd op het HILL-Model (Dochy et al., 2015), waarbij de letters staan voor High Impact Learning that Lasts. Dit model richt zich op zowel de opleiding als de organisatie waarin de opleiding verzorgd wordt. Het HILL model is in bepaalde onderdelen van de opleiding al duidelijk verwezenlijkt en er zijn onderdelen waarin sprake is van ontwikkeling.

Het model gaat ervan uit dat duurzaam leren bestaat uit zeven bouwstenen:

- Coöperatie & coaching
- Hybride leren
- Actie & kennisdeling
- Flexibiliteit: formeel & informeel
- Urgentie, hiaat, probleem
- Zelfmanagement, learner agency
- Assessment-as-learning

9

Binnen de bachelor komen de zeven bouwstenen als volgt aan de orde:

- **Coöperatie en coaching;** deze bouwsteen zit sterk verweven binnen de bachelor waar het samenwerkend leren gestimuleerd wordt met opdrachten die in de studiegroep uitgewerkt moeten worden en komt ook terug bij de intervisie in de tutorgroepen. Binnen de praktijklijn komt dit aspect sterk terug bij de (academische) opleidingsscholen, maar ook bij de RIF-locaties waarin samen leren centraal staat.
- **Hybride leren:** er is sprake van een voortdurende pendel tussen theorie en praktijk. Een combinatie van leren binnen de opleiding naar observeren, experimenteren en oefenen binnen de diverse stageplekken. Ook komt de praktijk in de opleiding door onder andere gastcolleges, lezingen, culturele activiteiten en workshops vanuit het werkveld.
- **Actie en kennisdeling;** in activerende opdrachten, waarbij studenten zelf oplossingen zoeken voor problemen in de werkcontext. Dit komt met name terug in de profilerende fase en vanzelfsprekend ook bij het uitvoeren van onderzoek dat in elke fase een plek heeft. In de praktijklijn komt deze bouwsteen ook expliciet terug in de stageleergroepen op opleidingsscholen, waarbij studenten uit diverse jaargroepen onder begeleiding samen werken aan een thema/probleem in de stagecontext.
- **Flexibiliteit:** formeel en informeel. Binnen de bachelor is er met name sprake van formeel leren. In het curriculum is er op diverse plekken ruimte om in te gaan op gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan in de context van een student. Door hierover in gesprek te gaan, studenten onderling maar ook docent met studenten, wordt er geleerd van en met elkaar. Flexibiliteit zit in kleine onderdelen van het curriculum,

zoals de eigen professionele ruimte en keuzeblokken waarbinnen de student zelf kan kiezen waarin hij zich wil ontwikkelen. Daarnaast is het in de afstudeerfase mogelijk om bij de start van het studiejaar in te stromen, maar kan dit ook halverwege het studiejaar plaatsvinden- wanneer de student voldoende in staat is deze fase in te gaan.

Komende jaren zal binnen de bachelor onderzocht worden hoe dit uitgebreid kan worden op een manier die passend is bij de leerbehoeften van de studenten en bij de ontwikkelingen van het beroep.

- **Urgentie, hiaat, probleem:** hier staat de urgentie om iets te leren centraal. Binnen de beroepstaken in de deeltijd, maar ook binnen de modules in de voltijd staan er diverse praktijkproblemen centraal: dilemma's die de studenten in de diverse stageplekken ervaren. Zo wordt in de onderzoekslijn het onderzoekend vermogen van de student gestimuleerd om 'oplossingen' voor dit probleem te gaan onderzoeken, maar ook bij het ontwikkelen van het reflecterend vermogen kijkt de student naar een praktijkprobleem. Studenten leren zichzelf vragen te stellen, er gezamenlijk over in gesprek te gaan, het vanuit meerdere perspectieven te bekijken en op basis van diverse bronnen op zoek te gaan naar mogelijke antwoorden en handvatten om hier mee aan de slag te gaan.
- **Zelf management & learner agency:** Zelfmanagement leidt tot meer productiviteit en levenslang leren en stelt de student in staat verantwoordelijkheid te nemen voor zijn eigen leren en professioneel handelen (Dochy, Bergmans, Koenen & Segers, 2015). Een reflectieve houding is noodzakelijk om het eigen gedrag te willen en kunnen bijsturen. Een sterke professionele identiteit uit zich in het helder kunnen beschrijven wie je bent, wie je wil zijn als professional en hoe je je professionele rol wil oppakken en uitvoeren om een goede transfer van het leren tot stand te brengen. In de opleiding is aandacht voor de ontwikkeling van de narratieve professionele identiteit waarbij de eigen verhalen uitgangspunt zijn van reflectie op het eigen handelen (Pauw et al, 2017).
- **Assessment:** Assessment- as- Learning – daarbij is het verkrijgen en geven van verschillende vormen van feedback van groot belang voor het lerend vermogen van de student. De lerende zou vooral bevestigd moeten worden in wat hij/zij wel kan om gemotiveerd te blijven. In de afstudeerfase wordt bij het proces van beoordelen al gebruik gemaakt van zowel formatieve als summatieve toetsing, waarbij de student een product oplevert en het proces begeleidt dat functioneel is voor de praktijk. Daarvoor is een evenwichtig toets- en assessmentinstrumentarium nodig. In de funderende fase willen we daar stapsgewijs naar meer assessment as learning toegroeien.

De curricula zijn zo opgebouwd dat de student steeds competentier wordt in complexere situaties. Er is een opbouw in de mate van zelfstandigheid en complexiteit; hoe zelfstandiger iemand werkzaamheden kan uitvoeren en hoe complexer de werkzaamheden zijn, hoe hoger zijn competentieniveau (ZELCOM-model, Bulthuis 2013). Dit is terug te zien in de opbouw in de curricula ten aanzien van lessen, opdrachten en toetsing.

BEROEPSROLLEN

Om het opleidingsmodel en de eindkwalificaties die in de voorgaande hoofdstukken beschreven zijn te concretiseren heeft de KPZ er voor gekozen beroepsrollen te definiëren. De beroepsrollen geven concreet inzicht in de kwaliteiten, bekwaamheden en talenten die nodig zijn om het beroep goed uit te voeren.

De leraar basisonderwijs heeft vier rollen in te vullen: hij of zij is een

- **Pedagogisch leider:** een startbekwame leraar volgt de ontwikkeling van de leerlingen in hun leren en gedrag en stemt zijn eigen handelen daarop af. Op basis van weloverwogen vakinhoudelijke en vakdidactische keuzes (het *wat* en het *hoe*) en vanuit een visie op onderwijs en leren (het *waarom*) weet hij aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van ieder kind in een contextrijke leer- en leefomgeving zodat alle kinderen tot leren komen.

- **Vakinhoudelijk didactisch ontwerper:** een startbekwame leraar heeft aantoonbare basiskennis van alle vakgebieden en diepgaande kennis van ten minste rekenen, taal en één ander gekozen (vak)gebied (specialisatie/profiel). Hij ontwikkelt (zelf) lesmateriaal in samenhang en in relatie tot (eind- en tussen-) doelen en kan ontwerpen, uitvoeren en evalueren - passend bij de behoeften van kinderen in de klas - op basis van een uitgesproken en onderbouwde vakvisie.
- **Praktijkgericht onderzoeker:** een startbekwame leraar kan een praktijkprobleem of verbeterpunten in het leren van kinderen en in het handelen van leraren in de klas signaleren en analyseren en op basis van bestaand (wetenschappelijk) onderzoek en vakliteratuur komen tot aanpassingen in de praktijk.
- **Inspirerend teamspeler:** een startbekwame leraar kan binnen de context van de school collega's vanuit een persoonlijke, onderbouwde visie op onderwijs inspireren en bijdragen aan onderwijsinnovatie door de ontwikkeling van kwalitatief goed onderwijs, passend bij de school en bij ontwikkelingen in de maatschappij en in het onderwijs.

Deze rollen hebben een plek in het curriculum, met name binnen de lijn Persoonlijke Professionele Ontwikkeling (PPO). Door gesprekken, (zelf)reflectie en het stellen van eigen leerdoelen worden studenten zich bewust van datgene wat het beroep vraagt. In de praktijklijn vervult de student deze rollen en mag hij daarin leren en ontwikkelen samen met het werkveld. Dit alles met als doel dat de student aan het eind van de opleiding voldoet aan de beschreven eindkwalificaties.

De beroepsrollen hebben niet alleen een plek in de PPO-lijn en de praktijklijn, maar ook in de programmalijn kennis en vaardigheid.

CURRICULA

Zoals eerder beschreven in de inleiding kent de Bachelor drie opleidingsvarianten:

- Voltijd: 4 jaar
- Deeltijd regulier: 4 jaar
- Deeltijd verkort: 3 jaar

Alle opleidingsvarianten leiden op tot dezelfde eindkwalificaties. De curricula zijn opgebouwd in twee fasen: de funderende fase en de profilerende fase. De volledige programmaoverzichten per jaargroep zijn te vinden in bijlage E.

De funderende fase is gericht op kennis en inzicht in de kennisbases, de ontwikkeling van de professionele identiteit en de uitvoering in de praktijk. In de profilerende fase wordt dit fundament uitgebouwd en kiest de student meer zijn eigen kleur (profilering). Zo is het aanbod in grotere gehelen en meer vakoverstijgend. Daarnaast is er een keuze voor een profiel waar de student zich in gaat verdiepen (Arts, Civics, Science en Concepts), kan er binnen het aanbod gekozen worden voor een focus gericht op het jonge kind of het oude kind en is er ruimte om een buitenlandse studie/stage te kiezen of op een andere manier de horizon te verbreden (o.a. stage VMBO – SO – ziekenhuisscholen).

In deze fase is in toenemende mate ruimte om verbinding te leggen met en aan te sluiten bij de thematieken die in het werkveld spelen. Het werkveld zorgt voor een leeromgeving die leraren ondersteunt in hun leer- en ontwikkelproces. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid én van verbinding tussen theorie en praktijk.

In de afstudeerfase wordt er gewerkt aan drie afstudeeropdrachten die een sterke verbinding hebben met de door de student gekozen context van afstuderen (opleidingsschool-academische opleidingsschool), de nieuwste maatschappelijke ontwikkelingen, de eigen ontwikkeling van de student en het eindniveau van de opleiding.

Dit is een geïntegreerd aanbod waarin de student eigen keuzes kan maken, aansluitend bij het veld waarin hij werkzaam is. De werkplekopleiding (wpo) confronteert de student uiteindelijk met de volledige complexiteit van het beroep.

Er is onderscheid tussen de voltijdvariant en de deeltijdvarianten wat betreft de vorm van het aanbod:

Voltijd

In de voltijd is in de funderende fase sprake van aanbodgestuurd onderwijs, per vakgebied, met een grote mate van sturing door de docent. In de profilerende fase wordt er vakoverstijgend gewerkt en is er sprake van grotere leereenheden die meer zelfsturend ingericht zijn. Het merendeel van de voltijdstudenten stroomt in vanuit het voortgezet onderwijs waarbij ze gewend zijn te werken vanuit vakken, sterk docent- of lesstofgestuurd. De studenten die vanuit het mbo instromen missen in het algemeen nog vakspecifieke kennis die voorwaardelijk is voor het functioneren in de beroepspraktijk. Voor beide doelgroepen is het leren op HBO-niveau nieuw. Op basis van dit gegeven wordt er gestart vanuit aanbod en leren de studenten gedurende de opleiding meer vakgeïntegreerd te werken met daarbij meer zelfsturing.

Opgemerkt moet worden dat de bachelor opleidt voor een divers werkveld met scholen die aanbodgestuurd werken vanuit de schoolvakken, naast scholen die sterker vakgeïntegreerd werken. De studenten moeten beide vormen beheersen. Op deze manier leert de student, organisch en door de opbouw in het curriculum, te starten per vakgebied en vervolgens deze vakgebieden meer met elkaar te integreren en er zelf boven te staan.

Deeltijd

In de deeltijd is een andere keus gemaakt. Hier is, gezien de doelgroep, bewust gekozen voor geïntegreerd aanbod met al een hogere mate van zelfsturing door de student. Deze studenten hebben veelal meer werk- en levenservaring en/of hebben al een andere HBO- of WO-bachelor genoten, waardoor zij zelfstandiger de opleiding kunnen doorlopen en een meer geïntegreerd aanbod aankunnen.

Daarbij komt dat in de deeltijd minder contacttijd is om dezelfde eindkwalificaties te bereiken, waarbij het van belang is dat de studielast en toetsdruk niet onevenredig hoog is. Integratie geeft een student meer ruimte zelf te bepalen hoe hij zich dit eigen wil maken en wat hij nodig heeft.

Deze beide benaderwijzen komen in de afstudeerfase voor de VT en DT weer bij elkaar en dit mondt in de afstudeerfase uit in dezelfde afstudeeropdrachten.

PROGRAMMALIJNEN

In de curricula werken we met drie programmalijnen waarbinnen de eindkwalificaties worden geborgd. Deze drie programmalijnen vormen de rode draad binnen het curriculum en komen in elke fase weer terug. Door te werken met grotere gehelen wordt zichtbaar(der) voor de student waaraan wordt gewerkt en is het voor docenten van belang aan te sluiten met inhoud en toetsing bij datgene wat de programmalijn beoogt.

Programmalijn Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO)

De bachelor hecht veel waarde aan de ontwikkeling van de professionele identiteit van de toekomstige leraar. Dat is zichtbaar in het opleidingsmodel waar 'professionele identiteit' het hart is en het is zichtbaar in de curricula waarin expliciet aandacht is voor de ontwikkeling van de professionele identiteit. Dit komt met name tot uitdrukking binnen de PPO-lijn, waarin reflecteren een plek heeft.

Het doel van reflecteren wordt in de PPO-lijn in een breder perspectief geplaatst: reflecteren is een denkproces dat niet alleen zicht geeft op het eigen handelen en denken als professional, maar ook zicht geeft op wie je bent en wie je wilt zijn als professional. (vgl. Beijaard et al., 2004).

Bij het begeleiden van de ontwikkeling van de professionele identiteit van de studenten gaat het niet alleen om de vorming van de persoon op basis van vooraf geformuleerde ideeën en idealen – het socialiseren – maar ook om het ondersteunen van de student om als vrij, verantwoordelijk en volwassen subject in de wereld te staan. Biesta (2015) spreekt hierbij over subjectivatie. Daarbij gaat het uiteindelijk om wat we met onze identiteit doen en niet alleen welke identiteit we hebben. Juist het aspect van subjectivatie waarover Biesta spreekt, is uitgangspunt voor de visie die onder de PPO-lijn ligt.

De hermeneutische filosofie van Gadamer biedt een methode van werken binnen de PPO-lijn in de vorm van de hermeneutische cirkel (Gadamer, 2014). De dialoog in het proces van de hermeneutische cirkel kan leiden tot het verstaan van een persoon, een tekst of van de wereld. De dialoog met een tekst kan worden aangegaan met vakliteratuur, bestaande verhalen uit de literatuur, maar ook de eigen reflectieverhalen kunnen op deze manier worden ingezet.

Nadenken over deze teksten of eigen verhalen, je er vragen over stellen, antwoorden zoeken met behulp van literatuur of andere bronnen om vervolgens een scenario op te stellen en toe te passen voor nieuwe inzichten in de praktijk staat centraal. Om dieper inzicht te krijgen in de eigen professionele identiteit is het belangrijk de dialoog aan te gaan met de ander. Op basis van de eigen ervaringen, literatuur en andere bronnen kunnen studenten via de (reflectieve) dialoog met docenten, medestudenten en collega's, tot (nieuwe) inzichten komen over zichzelf en hun eigen ontwikkeling in relatie tot de maatschappij waarin zij leven. Daarnaast ontdekken zij welk deel van hun professionele identiteit zij delen met andere professionals binnen en buiten de eigen beroepsgroep en ontdekken zij hoe hun uniciteit hun eigen professionele identiteit kleurt (vgl. Ruijters, 2015).

Bij de begeleiding van studenten hanteren we de vier begrippen die volgens Ruijters (2018) aan de basis staan van professionele identiteit, namelijk: zelfsturing, veerkracht, wijsheid en excellentie.

- **Zelfsturing**
Het in staat zijn om een eigen koers te kiezen, rekening houdend met organisatie, vak en persoonlijk perspectief.
- **Veerkracht**
Om kunnen gaan met veranderingen en ontwikkelingen zonder jezelf kwijt te raken.
- **Wijsheid**
De rust om vanuit een helder onderscheid tussen de eigen kleur en de kleur van de ander, toegevoegde waarde te leveren.
- **Excellentie**
Gedrevenheid en leergierigheid om het maximale uit jezelf en (de uitoefening van) je vak te halen.

In de PPO-lijn is er naast het beschouwend leren sprake van een concrete praktische begeleiding van de studenten door de studieloopbaanbegeleider/tutor waarbij reflectie, intervisie en studieloopbaanbegeleiding als middel worden ingezet. Dit wordt aangevuld met ruimte voor eigen professionele ontwikkeling in de vorm van keuzeprogramma's, themadagen en werkweken.

Programmalijn Kennis en vaardigheden

De startbekwame leraar dient in staat te zijn om onderwijs te ontwerpen dat 'evidence-informed' is (Kirschner, Claessens & Raaijmakers, 2018), met andere woorden: een leraar probeert onderwijs te verzorgen en ontwerpen dat aansluit bij inzichten uit literatuur. In de programmalijn kennis en vaardigheden staan de kennisbases van de verschillende vakken centraal, naast het doen van onderzoek. De student zal in de loop van de opleiding kennis uit de kennisbases kunnen toepassen in de praktijk en kunnen onderbouwen welke keuzes hij daarin maakt.

Een aankomend leraar dient in staat te zijn om onderwijsaanpassingen te doen op basis van een afgewogen

oordeel. Zoals in het onderwiskader (2020) is te lezen kiest KPZ voor een specifieke vorm van praktijkgericht onderzoek, namelijk ontwerpgericht praktijkonderzoek (Pauw, Jongstra & McKenney, 2018). Daarbij worden voornamelijk kwalitatieve methoden van onderzoek gebruikt, waaronder de narratieve invalshoek (Pauw, Jongstra, Gemmink, Pillen, & Looijenga, 2019). Juist kwalitatieve methoden kunnen in een onderzoeksproces helpend zijn om greep te krijgen op complexe, kritische beroepssituaties waarvoor professionals staan en een verrijkt inzicht te verkrijgen. In de opleiding leren studenten praktijkgericht onderzoek uit te voeren. Het doel van ontwerpgericht praktijkonderzoek, zoals beschreven door Pauw et al. (2018) is bij te dragen aan een innovatieve oplossing voor een probleem in de praktijk, het ontwikkelen van praktijkkennis en het versterken van de kwaliteit van het beredeneerd handelen van de professional. De basis daarvoor is een onderzoekende houding en het leren lezen en begrijpen van bestaand onderzoek om te leren kijken naar het eigen handelen en andermans handelen in de praktijk.

Binnen deze programmalijn is de vorm die gekozen wordt in de voltijd anders dan in de deeltijd. In de voltijd betekent het dat in deze programmalijn gewerkt wordt vanuit modules, in de funderende fase hoofdzakelijk gericht op de afzonderlijke vakken. Naarmate de opleiding vordert gaat het meer richting vakintegratie en overstijgend leren kijken, denken, ontwikkelen en uitvoeren (in de profilerende fase).

In de deeltijd wordt er binnen deze lijn, naast zelfstudie-kennistoetsen per vakgebied, bewust gekozen voor vak-geïntegreerde beroepstaken die worden afgerond met beroepsproducten.

In een beroepstaak zijn leergebieden samengevoegd op basis van een aantal criteria:

- de clustering is in veel praktijkscholen als zodanig herkenbaar
- de leergebieden zouden elkaar in de praktijk kunnen versterken
- de kennisbases van de betreffende vakgebieden laten overlap zien

Programmalijn Praktijk

Binnen deze programmalijn staat de praktijk van het primair onderwijs centraal. In de bachelor worden studenten opgeleid tot zelfbewuste, kritische en bevlogen leraren. Om dit te kunnen bereiken hebben studenten tijdens hun opleiding diverse, leerrijke contexten nodig waarin zij een eigen visie op onderwijs kunnen ontwikkelen en vormen, waarbij zij volop worden uitgedaagd.

Studenten krijgen de mogelijkheid te leren met passende begeleiding en onafhankelijke beoordeling en kunnen onder goede condities stage lopen. Daaronder wordt verstaan dat de student kundige begeleiding krijgt, de groep geschikt is voor een student om het beroep te leren, de student welkom is in het team van de school en de school goede contacten onderhoudt met de opleiding. Hogeschool KPZ streeft ernaar verschillende soorten scholen in haar bestand te hebben, zodat studenten in een scala aan leerrijke contexten kan worden opgeleid en er verscheidenheid is op het gebied van grootte, onderwijsconcept, denominatie, ondersteuningsgraad van leerlingen, niveau, maatschappelijke uitdagingen en samenstelling/samenwerking met andere instellingen zoals Kindcentra.

Hogeschool KPZ werkt in een aantal samenwerkingsverbanden rond het thema Samen Opleiden en Professionaliseren (SO&P), met een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het opleiden en het professionaliseren van (aanstaande) leraren, zodat zij toegerust zijn voor het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs aan de leerlingen.

Binnen de programmalijn Praktijk tonen studenten door hun functioneren in de stage aan te voldoen aan de praktijkgerichte bekwaamheidseisen, binnen het geheel van alle bekwaamheidseisen waaraan de student aan het eind van zijn opleiding moet voldoen. Het is van belang dat de student niet alleen in gedrag laat zien dat hij bekwaam is in het handelen in de praktijk gedurende de verschillende fasen in de opleiding, maar dat hij zijn meesterschap ook toont doordat hij zijn handelen kan uitleggen en onderbouwen.

Dat wil zeggen dat de student zich bewust is van het effect van zijn handelen, hierin bewuste keuzen maakt en kan onderbouwen en verantwoorden (met bronnen).

Aan het eind van een stageperiode wordt niet alleen het functioneren in de praktijk beoordeeld, maar ook de mate waarin de student bewust bekwaam is: zijn meesterschap.

Het beoogde einddoel is dat de startbekwame student zich bewust is van zijn handelen in de praktijk, aan de hand van uit de vier bekwaamheidseisen afgeleide indicatoren kan uitleggen, onderbouwen en verantwoorden (met bronnen) waarom hij bepaalde keuzen maakt in zijn handelen in die praktijk en wat het effect van deze keuzen is op anderen en op het onderwijs.

Het functioneren wordt aan het eind van elke stageperiode (veelal elk semester) getoetst aan de hand van de daartoe ontwikkelde beoordelingsformulieren die afgeleid zijn van de bekwaamheidseisen. De mate waarin de student bewust bekwaam is wordt getoetst door middel van een eindpresentatie, het meesterschapsgesprek, dat wordt beoordeeld met het 'beoordelingsformulier meesterschap'.

In bijlage F is te zien hoe de opbouw is in de praktijklijn voor de drie opleidingsvarianten. In deze opbouw is te lezen dat er een duidelijke keus wordt gemaakt in welke fase welke leeftijdsgroepen in het basisonderwijs centraal staan. Op deze manier borgen we dat studenten zich voldoende hebben kunnen ontwikkelen in de diverse jaargroepen. In de voltijdvariant is er sprake van een lint- en blokstage waardoor studenten gedurende het hele jaar een dag in de week stage-ervaringen opdoen als ook een aantal volledige weken meedraaien in de stagegroep. In de deeltijdvariant is dit afhankelijk van de keuzes van de student, maar is er sprake van minimaal een dag in de week stage. Op deze manier komen alle studenten in aanraking met alle facetten van het basisonderwijs. Tot slot is zichtbaar dat studenten gedurende de opleiding steeds meer dagen in de praktijk stagelopen, uitmondend in de WPO, waarbij de student uit de voltijdopleiding twee dagen in de week verantwoordelijk is voor een eigen groep. De student uit de deeltijdopleiding is dan één dag in de week verantwoordelijk voor een eigen groep.

Naast de reguliere stagescholen heeft Hogeschool KPZ verschillende samenwerkingsverbanden rondom Samen Opleiden en Professionaliseren (SO&P), waarin een aantal schoolbesturen participeert.

Binnen de bachelor wordt er gewerkt met vier type stagescholen:

- Werkplekopleidingsschool (WOS): de student werkt samen met het team en verzorgt het onderwijs op de betreffende school
- Opleidingsschool (OS): WOS + functioneren in een leergroep met medestudenten op deze stageschool waarin er gewerkt wordt aan een voor de studenten én de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Dit onder begeleiding van een daartoe opgeleide Opleider in de School behorende bij deze school.
- Academische opleidingsschool (AOS): OS + de school wordt gekenmerkt door een expliciete onderzoekscultuur. De student in zijn afstudeerjaar participeert in de op deze school aanwezige onderzoeksgroep en werkt aan de schoolontwikkelingsvraag onder begeleiding van de daartoe opgeleide onderzoekscoördinator van deze school.
- Stageschool met interprofessioneel leerteam (RIF-locatie): OS, waarbij de leergroep breder is dan studenten vanuit dezelfde opleiding. Studenten vanuit diverse opleidingen komen op deze stageschool samen in een leergroep, waardoor ze ervaring opdoen in het brede werkgebied van kind en educatie.

Binnen de praktijk vinden we het naast het functioneren voor de groep en het bijdragen als waardevol teamlid aan de schoolontwikkeling, ook van belang dat studenten collectief leren en leren samenwerken. Op de stageplek leert de student de aangeboden en aangeleerde kennis in de praktijk toe te passen; daarbij krijgt die toepassing een breder bereik op een (academische) opleidingsschool en Rif-locatie dan op een 'gewone'

stageschool. Op een (academische) opleidingsschool of Rif-locatie kleurt de student zijn kennis en vaardigheden niet alleen in samenspraak met de mentor in, maar ook in dialoog met het gehele team en de leden van het leerteam. Het doel is om de eigen kennis, vaardigheden en opvattingen te toetsen, bij te schaven en te verbreden. Tijdens de bijeenkomsten van het leerteam onderzoeken studenten samen met de opleider in de school/leerteambegeleider hoe opvattingen, kennis en vaardigheden in de context van de praktijkorganisatie betekenis krijgen en van verdere betekenis kunnen zijn voor zowel de leergroep als de praktijkorganisatie.

Naast de opleiding, bestaande uit drie curricula met de bijbehorende programmalijnen, heeft de bachelor nog een aantal specifieke eigen kenmerken, namelijk:

INTERNATIONALISERING

Internationalisering is vanuit het oogpunt van kenniscirculatie een waardevol onderdeel van de bachelor. De student voedt zijn referentiekader met internationale bronnen. In de opleiding is hier aandacht voor in de vorm van werkweken, inspiratiemomenten, bezinningsmomenten/dagen. Daarnaast hebben studenten in de werkplekbekwame fase de mogelijkheid een buitenlandse studie of stage te volgen of deel te nemen aan een internationale minor.

Tijdens een internationale activiteit ontwikkelen studenten zich in internationale competenties. Hogeschool KPZ sluit zich aan bij de internationale competenties van Nuffic (de Nederlandse organisatie voor internationalisering in onderwijs). Studenten komen dus gedurende hun opleiding, afhankelijk van eigen keuzes, in een bepaalde mate in aanraking met internationale contexten. Door studenten in contact te brengen met de wereld buiten de eigen landsgrenzen wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van de professionele identiteit.

DIPLOMA'S EN CERTIFICATEN

Hogeschool KPZ vindt het belangrijk om studenten op te leiden tot een startbekwame leraar in het basisonderwijs, met een eigen kleur. Daarom bieden we de mogelijkheid om deze eigen kleur te ontwikkelen. Dat kan door naast het reguliere diploma leraar basisonderwijs aanvullende diploma's en/of certificaten te behalen op het gebied van vernieuwingsonderwijs (jenaplan, dalton, ogo), bewegingsonderwijs, godsdienst & levensbeschouwing en interne cultuurcoördinator. Dit kan binnen de bestaande curricula. Op deze manier kan de student keuzes maken waarin hij zich wil verdiepen en bepalen met welke extra bekwaamheden en bevoegdheden hij wil afstuderen.

5 LITERATUUR

- Beijaard, D., Meijer, P. C., & Verloop, N. (2004). Reconsidering research on professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20(2), 107-128.
- Biesta, G.J.J. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Phronese.
- Bulthuis, P. (2013). HetZelCommodel, grip op competentieniveaus. de samenhang tussen zelfstandigheid en complexiteit. *Examens*, 10(2), 5-10.
- Cedefop (2018). *Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries*. Luxembourg: Publications Office.
<http://data.europa.eu/doi/10.2801/566217>.
- Dochy, F., Berghmans, I., Koenen, A.-K., & Segers, M. (2015). *Bouwstenen van High Impact Learning: Het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties*. Boom Lemma.
- Gadamer, H.G. (2014). *Waarheid en Methode. Hoofdpijnen van een filosofische hermeneutiek*.
- Kirschner, P., Claessens L. & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Ten Brink Uitgevers.
- Korthagen, F. (2016). Pedagogy of teacher education. In J. Loughran & M.L. Hamilton (Eds.), *International handbook of teacher education, Volume 1* (pp. 311-346). Springer Science.
- KPZ (2016). *Instellingsplan 2016-2021: het verhaal van KPZ*. KPZ
- KPZ (2020). *Onderwijskader hogeschool KPZ*. KPZ
- KPZ (2020). *Visiestuk Zingeving, Esthetiek en Ethiek (ZEE)*. KPZ
- KPZ (2020). *Visitatie Katholieke Pabo Zwolle*. Vereniging Katholieke Leraren Opleidingen (VKLO). KPZ
- Meijerink, H. (2012). Een goede basis. *Advies van de Commissie Kennisbasis Pabo*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.
- Miller, G. E. (1990). The assessment of clinical skills/competence/performance. *Academic Medicine*, 65, 63-67.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) (2017). *Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel*. Staatsblad, 2017 (148).
- Pauw, I., Jongstra, W., & McKenney, S. (2018). Ontwerpgericht onderzoek op de lerarenopleiding. M. Willemse, & F. Boei (Eds.). *Onderzoek in de lerarenopleiding. Katern 5 Kennisbasis Lerarenopleider*. VELON.
- Pauw, I., Van Lint, P., Gemmink, M., Jongstra, W., & Pillen, M. (2017). *Een leraar als geen ander: ontwikkeling van professionele identiteit van leraren door verhalen*. Garant.
- Pauw, I., Jongstra, W., Gemmink, M., Pillen, M., & Looijenga, A. (2019). *KPZ Strategisch Onderzoeksbeleid: Onderzoek als kerntaak van KPZ*. KPZ.
- Ruijters, M.C.P. (Red.) (2015). *Je binnenste buiten. Over professionele identiteit in organisaties*.
- Ruijters, M., Van Luin, G., & Wortelboer, F. e.a. (2018, 4e oplage). *Je binnenste buiten. Over professionele identiteit in organisaties*. Amsterdam: Boom Management Impact.
- Vereniging Hogescholen (2020). Kennisbases en profilering. 10voordeleraar.

BIJLAGE A NLQF-NIVEAU 6

Niveau 6			
NLQF		EQF	
Context	Een onbekende, maar wisselende leef- en/of werkomgeving, ook internationaal.		
Kennis	- Bezit gevorderde, gespecialiseerde kennis van, en kritisch inzicht in, theorieën, en concepten van een beroep, kennisdomein en/of breed wetenschapsgebied. - Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang van de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep, kennisdomein en/of breed wetenschapsgebied. - Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele problemen, onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep, kennisdomein en/of breed wetenschapsgebied.	Gevorderde kennis van een werk- of studiegebied, die een kritisch inzicht in theorieën en beginselen impliceert.	Kennis
Vaardigheden: Toepassen van kennis	- Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een professionele en of wetenschappelijke benadering in beroep en/of kennisdomein laat zien. - Past gespecialiseerde, waaronder kritisch-analytische, vaardigheden, toe op de uitkomsten van toegepast onderzoek. - Brengt, met begeleiding, een toegepast onderzoek op basis van methodologische kennis tot een goed einde. - Stelt argumentaties op en verdiept die.	Gevorderde vaardigheden, waarbij blijf wordt gegeven van absoluut vakmanschap en innovatief vermogen om complexe en onvoorspelbare problemen in een gespecialiseerd werk- of studiegebied op te lossen.	Vaardigheden

18

Niveau 6			
NLQF		EQF	
	- Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch. - Signaleert beperkingen van eigen kennis van de beroepspraktijk en/of bestaande kennis in het kennisdomein en onderneemt actie. - Analyseert kritisch, complexe beroeps- en/of wetenschappelijke taken en voert deze uit.		
Probleemoplossende vaardigheden	Identificeert en analyseert complexe en onvoorspelbare problemen in de beroepspraktijk en/of in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.		
Leer- en ontwikkelvaardigheden	Ontwikkelt zich op eigen initiatief door middel van zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten.		
Informatievaardigheden	- Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier - brede, verdiepte en gedetailleerde beroeps gerelateerde en/of wetenschappelijke informatie over een beperkte reeks van basistheorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep en/of kennisdomein - beperkte informatie over belangrijke huidige problemen, onderwerpen en specialiteiten gerelateerd aan het beroep en/of kennisdomein - Geeft deze informatie weer.		

Niveau 6			
NLQF		EQF	
Communicatievaardigheden	• Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, collega's, specialisten, niet-specialisten, leidinggevend en of relevante derden in de wetenschappelijke en of beroepsmatige gemeenschap. • Past de communicatie aan het doel en de doelgroep aan.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	• Werkt samen in onbekende wisselende leef- en/of werkomgeving, ook internationaal met gelijken, collega's, specialisten, niet-specialisten, leidinggevend en relevante derden. • Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en/ of studie en voor het resultaat van het werk van anderen. • Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van onvoorspelbare processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen. • Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijk, beroepsmatige, wetenschappelijke of ethische aspecten.	• Managen van complexe technische of beroepsactiviteiten of -projecten; de verantwoordelijkheid op zich nemen om in onvoorspelbare werk- of studiecontexten beslissingen te nemen. • De verantwoordelijkheid op zich nemen om de professionele ontwikkeling van personen en groepen te managen.	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

BIJLAGE B BEKWAAMHEIDSEISEN LERAAR PRIMAIR ONDERWIJS

INLEIDING

De lerarenopleiding basisonderwijs leidt op tot startbekwame leraren in het basisonderwijs. Een veelzijdig beroep, dat zowel vakinhoudelijke kennis, didactische kennis en vaardigheden als pedagogische en professionele kwaliteiten vraagt om goed onderwijs en begeleiding te bieden aan de leerlingen in de groep en bij te kunnen dragen aan de kwaliteit van onderwijs binnen de schoolorganisatie.

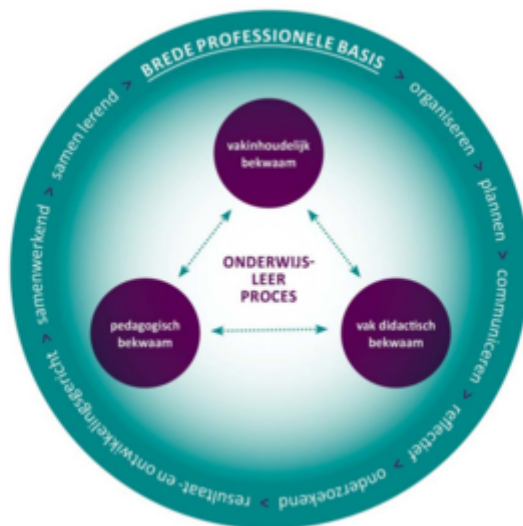
Gedurende de opleiding zul je je, gevoed door inhoudelijke modules, in de praktijk ontwikkelen tot startbekwame leraar op vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch gebied. Daarnaast ontwikkel je jezelf als professional.

In de bekwaamheidseisen staat beschreven wat een leraar basisonderwijs in het dagelijks werk, gedurende het jaar binnen de context van een school zal moeten ontwikkelen op het gebied van houding, kennis en vaardigheden.

20

Figuur 1. De inhoud van het beroep

Figuur 2. Een brede professionele basis en de kern van het beroep

Bron: Herijking bekwaamheidseisen https://www.leraar24.nl/app/uploads/Voorstel_bekwaamheidseisen_2012.pdf

Van de startbekwame leraar wordt verwacht dat hij functioneert in een team en een lerende, onderzoekende, reflectieve houding heeft. Vanaf de start werk je daarom op de werkplek samen met een mentor en met collega's.

Op de opleiding verwachten we dat je een actieve bijdrage levert in collectieve leerprocessen: je leert zowel op de werkplek als op KPZ van elkaar door ervaringen en kennis te delen, te reflecteren op je pedagogisch, vakinhoudelijk en didactisch handelen, keuzes te onderbouwen en dilemma's bespreekbaar te maken.

De startbekwaamheidseisen voor leraren basisonderwijs zijn door Hogeschool KPZ in vier niveaus omgezet, ingedeeld naar de verschillende fasen van de opleiding. Die fasen kunnen we in het kort als volgt typeren aan de hand van een fasedoel:

- **Opleidingsbekwame fase:**

De student kan lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren.

Kortom: activerend onderwijs verzorgen.

- **Beroepstaken bewwame fase:**

De student kan in de bovenbouw en in de kleuterbouw in onderlinge samenhang ontwikkelingsgerichte lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en -inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren.

Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs in samenhang ontwerpen, instrueren en begeleiden

- **Werkplek bewwame fase:**

De student kan zijn onderwijs afstemmen op verschillen tussen kinderen met accent op groep 3(4) en daarin tegemoet komen aan de diverse onderwijsbehoeften van leerlingen. Hij stemt (in semester 6) zijn onderwijs verder af op de context en specifieke kenmerken van een school(populatie).

Kortom: adaptief onderwijs ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.

- **Startbekwame fase:**

De student kan zelfstandig, in afstemming met collega's, activerend, evidence informed en innovatief onderwijs ontwerpen, realiseren, evalueren en bijstellen vanuit een visie, afgestemd op de verschillende kinderen in de groep en in de context van de WPO-school. De student kan bijdragen aan teamactiviteiten ten behoeve van de schoolontwikkeling.

Kortom: innovatief onderwijs ontwerpen, evalueren en bijstellen met teamleden.

Hieronder volgt een weergave van de bekwaamheidseisen die minimaal gesteld worden aan een startende leraar. Voor de beschrijving en indicatoren vertaald naar het niveau van elke opleidingsfase verwijzen we naar de praktijkbeoordelingsformulieren per fase van de opleiding. Hierin staan de indicatoren beschreven, die in de praktijk worden getoetst.

STARTBEKWAAMHEIDSEISEN LERAAR BASISONDERWIJS

In dit hoofdstuk worden de drie bekwaamheidseisen op startbekwaamheidsniveau beschreven, overgenomen uit de formele publicatie van de rijksoverheid (Staatsblad 10 april 2017 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-148.html>).

Daarnaast wordt de professionele startbekwaamheid beschreven. Deze is aangevuld met enkele KPZ opleidingspecifieke kenmerken.

Pedagogisch startbekwaam

De startbekwame leraar kan met een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze en in samenwerking met zijn collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen realiseren. Hij volgt de ontwikkeling van zijn leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop zijn handelen af. Hij draagt bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. Hij kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. De leraar draagt bij aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene. Ook in pedagogische zin blijft zijn onderwijs van deze tijd.

De leraar is pedagogisch bekwaam wat betreft **kennis**, indien hij ten minste:

- kennis heeft van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en die kennis kan betrekken op zijn pedagogisch handelen;
- kennis heeft van agogische en pedagogische theorieën en methodieken, die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en die kan betrekken op zijn pedagogisch handelen;
- kennis heeft van veelvoorkomende ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen en gedragsstoornissen;
- weet hoe hij zicht kan krijgen op de leefwereld van zijn leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond en weet hoe hij daarmee rekening kan houden in zijn onderwijs;
- zich theoretisch en praktisch heeft verdiept in de pedagogiek van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is.

De leraar is pedagogisch bekwaam wat betreft **kunde**, indien hij ten minste:

- groepsprocessen kan sturen en begeleiden;
- vertrouwen kan wekken bij zijn leerlingen en een veilig pedagogisch klimaat scheppen;
- ruimte kan scheppen voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten;
- verwachtingen duidelijk kan maken en eisen stellen aan leerlingen;
- het zelfvertrouwen van leerlingen kan stimuleren, hen kan aanmoedigen en motiveren;
- oog heeft voor de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen en daar recht aan doet;
- ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen en gedragsstoornissen kan signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoeken of doorverwijzen;
- zijn onderwijs en zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen kan uitleggen en verantwoorden;
- zijn pedagogisch handelen kan afstemmen met ouders en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerling betrokken zijn;
- in staat is tot kritische reflectie op zichzelf in de pedagogische relatie;
- zijn eigen grenzen kan bewaken.

Vakdidactisch startbekwaam

De startbekwame leraar maakt de vakinhoud leerbaar voor zijn leerlingen, in afstemming met zijn collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van zijn school. Hij weet die vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten. Hij doet dit met een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze, waarin in ieder geval de volgende handelingselementen zichtbaar zijn:

- (voorbereiden) hij brengt een duidelijke relatie aan tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, de vakinhoud en de inzet van middelen;
- (uitvoeren) bij de uitvoering van zijn onderwijs volgt hij de ontwikkeling van zijn leerlingen;
- (evalueren en ontwikkelen) hij toetst en analyseert regelmatig en adequaat of en hoe de leerdoelen gerealiseerd worden; hij stelt op basis van zijn analyse zo nodig zijn onderwijs didactisch bij;

Hij laat zijn met de tijd meegaan.

De leraar is vakdidactisch bekwaam wat betreft **kennis**, indien hij ten minste:

- kennis heeft van verschillende leer- en onderwijstheorieën die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en hij die kan herkennen in het leren van zijn leerlingen;
- verschillende methodes en criteria kent waarmee hij de bruikbaarheid ervan voor zijn leerlingen kan vaststellen;
- verschillende manieren kent om binnen een methode te differentiëren en recht te doen aan verschillen tussen leerlingen;
- de methode kan aanvullen en verrijken;
- weet hoe een leerplan in elkaar zit en de criteria kent waaraan een goed leerplan moet voldoen;
- kennis heeft van digitale leermaterialen en leermiddelen en de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen daarvan kent;
- de verschillende didactische leer- en werkvormen en de psychologische achtergrond daarvan kent;
- de criteria kent waarmee de bruikbaarheid daarvan voor zijn leerlingen kan worden vastgesteld;
- verschillende doelen van evalueren en toetsen kent;
- verschillende, bij de doelen als bedoeld in onderdeel i, passende vormen van observeren, toetsen en examineren kent;
- toetsen kan ontwikkelen, toetsresultaten kan beoordelen, analyseren en interpreteren en de kwaliteit van toetsen en examens kan beoordelen;
- bruikbare en betrouwbare voortgangsinformatie kan verzamelen en analyseren en op grond daarvan zijn onderwijs waar nodig kan bijstellen;
- zich theoretisch en praktisch heeft verdiept in de vakdidactiek ten behoeve van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is.

De leraar is vakdidactisch bekwaam wat betreft **kunde**, indien hij ten minste:

- onderwijs kan **voorbereiden**, wat betekent dat hij:
 - doelen kan stellen, leerstof kan selecteren en ordenen;
 - samenhangende lessen kan uitwerken met passende werkvormen, materialen en media, afgestemd op het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen;
 - passende en betrouwbare toetsen kan kiezen, maken of samenstellen;
- onderwijs kan **uitvoeren** en het leren kan organiseren, wat betekent dat hij:
 - een adequaat klassenmanagement kan realiseren;
 - aan leerlingen de verwachtingen en leerdoelen duidelijk kan maken en leerlingen kan motiveren om deze te halen;
 - de leerstof aan zijn leerlingen begrijpelijk en aansprekend kan uitleggen, voordoen hoe ermee gewerkt moet worden en daarbij inspelen op de taalbeheersing en taalontwikkeling van zijn leerlingen;
 - doelmatig gebruik kan maken van beschikbare digitale leermaterialen en leermiddelen;
 - de leerlingen met gerichte activiteiten de leerstof kan laten verwerken, daarbij variatie aanbrengen en bij instructie en verwerking differentiëren naar niveau en kenmerken van zijn leerlingen;
 - de leerling kan begeleiden bij die verwerking, stimulerende vragen stellen en opbouwende gerichte feedback geven op taak en aanpak;
 - samenwerking, zelfwerkzaamheid en zelfstandigheid stimuleren;
- onderwijs kan **evalueren en ontwikkelen**, wat betekent dat hij:
 - de voortgang kan volgen, de resultaten kan toetsen, analyseren en beoordelen;
 - feedback kan vragen van leerlingen en deze feedback tezamen met zijn eigen analyse van de voortgang kan gebruiken voor een gericht vervolg van het onderwijsleerproces;
 - leerproblemen kan signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen kan zoeken of doorverwijzen;
 - advies kan vragen aan collega's of andere deskundigen;
 - weet wanneer en hoe hij advies kan geven;
 - hierbij gebruik kan maken van methodieken voor professionele consultatie en leren, zoals supervisie en intervisie;
 - zijn didactische aanpak en handelen kan evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen;
 - kan bijdragen aan pedagogisch-didactische evaluaties in zijn school en deze in afstemming met zijn collega's kan gebruiken bij de onderwijsontwikkeling in zijn school;
 - de inhoud en de didactische aanpak van zijn onderwijs kan uitleggen en verantwoorden;
 - in staat is tot kritische reflectie op zijn eigen pedagogisch-didactisch handelen.

Vakinhoudelijk startbekwaam

De startbekwame leraar beheerst de inhoud van zijn onderwijs. Hij 'staat boven' de leerstof en kan die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat zijn leerlingen die kunnen leren. De leraar kan vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen. Hij houdt zijn vakkennis en -kunde actueel.

Aanvullende eisen vakinhoudelijke bekwaamheid voor leraar primair onderwijs betekent dat hij:

- de leerstof beheerst qua kennis en vaardigheden van het onderwijs waarvoor deze leraar bevoegd is, gericht op het behalen van de kerndoelen en de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van het primair onderwijs, en de theoretische achtergronden daarvan kent;
- de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier kan uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt wordt;
- een grondige beheersing van taal en rekenen heeft;
- zich theoretisch en praktisch verdiept heeft in ten minste één ander leergebied of een deel ervan;
- zich theoretisch en praktisch verdiept heeft in de leerstof voor dat deel van de leerjaren waarin hij werkt, of een andere geclusterde indeling van leerjaren die binnen een bepaald type school gebruikelijk is;
- de opbouw van het curriculum en de doorlopende leerlijnen overziet;
- weet hoe zijn onderwijs voortbouwt op het voorgaande onderwijs en voorbereidt op het vervolgonderwijs;
- de samenhang tussen de verschillende vakken in het curriculum kent;
- weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren;
- zijn onderwijs kan afstemmen op de verschillen tussen leerlingen;
- zijn leerlingen duidelijk kan maken wat de relevantie is van de leerstof voor het dagelijkse leven en voor het vervolgonderwijs.

Professioneel startbekwaam

De startbekwame leraar heeft een complex professioneel beroep dat hoge eisen stelt aan het niveau van zijn beroepskennis en -kunde. De leraar werkt in een professionele ruimte waarin hij verantwoordelijkheid neemt en voortdurend afwegingen en keuzes maakt. Om zijn beroep goed te kunnen uitoefenen moet de leraar kunnen organiseren, plannen en prioriteiten stellen. De leraar heeft een onderzoekende, resultaat- en ontwikkelingsgerichte houding zowel in de dagelijkse uitvoering als bij het bijstellen en verbeteren van het onderwijs. Hij wil zich blijven ontwikkelen in zijn werk. Hij vindt het belangrijk om dat samen met zijn collega's te doen. Hij werkt samen met collega's, ouders en anderen, spreekt aan, is aanspreekbaar en kan zijn professionele handelen uitleggen en verantwoorden. Dit vereist communicatieve vaardigheden en goed kunnen samenwerken.

De professioneel bekwame leraar:

- organiseert en plant zijn werk binnen en buiten de klassensituatie effectief;
- werkt samen en communiceert op passende en constructieve wijze met collega's, ouders en andere bij het onderwijs en de schoolorganisatie betrokkenen;
- is reflectief;
- is onderzoekend;
- is resultaat- en ontwikkelingsgericht (zelfregulatie);
- draagt samenwerkend en samen lerend met collega's bij aan de onderwijskwaliteit en schoolontwikkeling;
- De startbekwame KPZ leraar kan in zijn professionele handelen persoonlijke en gefundeerde keuzes motiveren vanuit een narratief professioneel perspectief door het zoeken naar antwoorden vanuit verschillende bronnen, ervaringen en maatschappelijke ontwikkelingen;
- De startbekwame KPZ leraar gaat vanuit zijn levensbeschouwing de dialoog aan over zijn persoonlijke professionaliteit om vervolgens samen te bepalen wat goed onderwijs is vanuit het oogpunt van samenleving, beroepsgroep en persoonlijke biografie. De student is in staat deze gesprekken te voeren en enkele keren te leiden.

BIJLAGE C SCHEMA BEKWAAMHEIDSEISEN PER FASE KPZ

Context/inhoud

Opleidingsbekwaam

- onder verantwoordelijkheid van de mentor
- voor twee aaneengesloten activiteiten
- zowel stimulerend als leidend optreedt
- voornamelijk werkt op basis van leraarsturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als homogene groep

Beroepstakenbekwaam

- onder gedeelde verantwoordelijkheid van de mentor
- een dagdeel
- stimulerend en (bege)leidend
- werkt op basis van leraarsturing en gedeelde sturing
- binnen de groep aandacht heeft voor verschillen

Werkplekbekwaam

- gecoacht door de mentor
- enkele aaneengesloten dagdelen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- binnen de groep aandacht heeft voor aanbod op minimaal drie niveaus waaronder extra zorg aan een kleine groep leerlingen

Startbekwaam

- zelf verantwoordelijk, met een begeleider op afstand
- enkele aaneengesloten dagen
- stimulerend, leidend en begeleidend
- werkt op basis van een passende vorm van sturing
- leeractiviteiten zijn gericht op de groep als heterogene groep

KPZ Bachelor Bekwaamheidseisen

HET DAGELIJKS WERK

- Lessen maken
- Lessen uitvoeren, leerlingen begeleiden
- Evalueren en beoordelen
- Voortgang plannen

DOOR HET JAAR HEEN

- Programma samenstellen
- Afstemmen op leerlingen
- Evalueren
- Bijstellen verbeteren

CONTEXT SCHOOLORGANISATIE

- Uitleggen en verantwoorden
- Afstemmen met collega's
- Afstemmen met de omgeving van de school

BIJLAGE D AFSTUDEEROPDRACHTEN IN VERHOUDING TOT DE EINDKWALIFICATIES

BIJLAGE E PROGRAMMAOVERZICHTEN

Moduleresultaten worden uitgedrukt in een cijfer met maximaal één getal achter de komma. Een uitzondering hierop vormen: Modules in de lijn 'Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling' en modules in de lijn 'Praktijk', waarbij de beoordeling wordt aangeduid met 'voldaan/niet voldaan' & Modules in de lijn 'Kennis en Vaardigheden' van deeltijd, waarbij de beoordeling wordt aangeduid met een beschrijvend oordeel in plaats van met een cijfer (goed, ruim voldoende, voldoende, matig, onvoldoende).

Modules die niet gearceerd zijn hebben een waardering in cijfers, modules met een groene arcering krijgen een waardering: voldaan of niet voldaan en modules met een gele arcering krijgen een beschrijvend oordeel.

Modules met een * worden afgesloten met een landelijke digitale toets (entreetoets of kennisbasistoets)

Programmaoverzicht VT1 2020-2021

	Semester 1		Semester 2	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 10 ec	V1ppo11 2 ec			
	V1erpo21 en V1erpo22 1 ec 1 ec			
	V1ww11 2 ec			
	V1zee11 1 ec		V1zee12 2 ec	
	V1zee13 1 ec			
Kennis en Vaardigheden 36 ec	V1oron11 2 ec		V1all11 1 ec	V1opsy11 2 ec
	V1ned21 1 ec	V1ned33 1 ec	V1ned23 1 ec	V1ned32 1 ec
	V1rek11 1 ec	V1rek12 1 ec	V1rek13 2 ec	
	V1nat21 2 ec		V1aard21 2 ec	
	V1dra11 1 ec	V1dra12 1 ec	V1ges21 2 ec	
	V1muz11 1 ec		V1muz12 1 ec	
	V1hand11 1 ec	V1hand12 1 ec	V1schr11 2 ec	
	V1eng11 1 ec	V1eng12 1 ec	V1tek11 2 ec	
		V1bew11 1 ec	V1glb11 2 ec	
	V1ond11 1 ec		V1ond12 1 ec	
Praktijk 14 ec	V1prak11 7 ec		V1prak12 7 ec	
Totaal	60 ec			

Programmaoverzicht VT2 2020-2021

	Semester 3		Semester 4	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 10 ec	V2ppo11 2 ec			
	V2erpo23 2 ec			
	V2ww13 2 ec			
	V2zee14 2 ec		V2zee15 1 ec	
	V2zee16 1 ec			
Kennis en Vaardigheden 36 ec	V2logo11 1 ec	V2peha11 1 ec	V2wmk11 2 ec	
			V2ovo11 1 ec	
	V2ned35 1 ec	V2ned25 1 ec	V2ned36 1 ec	V2ned34 1 ec
	V2rek14 2 ec		V2rek16 2 ec	
	V2rek15 1 ec			
	V2glb12 2 ec		V2eng34 1 ec	V2eng35 1 ec
	V2aard22 1 ec	V2akgs22 2 ec	V2nat22 2 ec	
	V2ges22 1 ec			
			V2dra23 1 ec	V2dra24 1 ec
	V2muz33 1 ec		V2muz34 1 ec	
	V2schr12 1 ec		V2bew12 2 ec	
		V2tek11 1 ec	V2hand21 1 ec	V2hand22 1 ec
	V2ond12 1 ec		V2ond13 1 ec	
Praktijk 14 ec	V2prak23 7 ec		V2prak24 7 ec	
Totaal	60 ec			

Programmaoverzicht VT3 2020-2021

	Semester 5		Semester 6	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 9 ec	V3ppo23 1 ec			
	V3tal24 2 ec			
	V3ww14 2 ec			
	V3zee17 2 ec			
			V3zee18 2 ec	
Kennis en Vaardigheden 31 ec	V3gen12 3 ec		V3gen13 5 ec	
		V3prof11 2 ec	V3prof12 4 ec	
	V3ned17 2 ec		V3rek18* 1 ec	
			V3ned18* 1 ec	
	V3lin11 1 ec			
	V3pdo21 8 ec		V3ond14 4 ec	
Praktijk 20 ec	V3prak25 10 ec		V3prak26 10 ec	
Totaal	60 ec			

Programmaoverzicht VT4 2020-2021

	Semester 7 en 8
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 8 ec	V4ppo11 8 ec
Kennis en Vaardigheden 20 ec	V4kv11 20 ec
Praktijk 32 ec	V4prak11 32 ec
Totaal	60 ec

Programmaoverzicht DT1 regulier 2020-2021

	Semester 1		Semester 2	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 6 ec	Dr1PPO10 PPO (tutoraat) (4 ec)			
	DR1KP10 Keuzeprogramma (KP) (2 ec)			
Kennis en Vaardigheden 41 ec	Ontwerpen			
	DR1Kind10 BT Kind en omgeving (5 ec)	DR1Verh10 BT Kracht van verhalen (5 ec)	Dr1Crea10 BT Creatief met beeld en muziek (5 ec)	DR1Spere10 BT Spelend rekenen (3 ec)
		DR1BeRek10 BT Betekenisvol rekenen (5 ec)	Dr1Wer10 BT De wondere wereld (5 ec)	DR1Talo10 BT Taal en jonge kind (3 ec)
	(Zelf)studie			
	DR1Opsy10 Ontwikkelingspsychologie (2 ec)	DR1Kunst10 Kunst begrijpen (2 ec)	DR1Rek10 Rekenen (2 ec)	Dr1Teng10 Taal en Engels (2 ec)
	DR1WO10 Kennis over de wereld (2 ec)			
	DR1taalv10 Taalverzorging			
	DR1Entrek10 • Entreetoets Rekenen			
	Dr1PraBB10 Stage bovenbouw (10 ec)			Dr1PraOB10 Stage onderbouw (3 ec)
Totaal	60			

Programmaoverzicht DT2A 2020-2021

	Semester 3		Semester 4	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 9 ec	A2slb72 1 ec			
	A2tal63 en A2tal64 1 ec 1 ec			
	A2insp63 2 ec			
	A2zee74 2 ec		A2zee65 1 ec	
	A2zee66 1 ec			
Kennis en Vaardigheden 37 ec	A2logo61 1 ec	A2peha61 1 ec A2ovo61 1 ec	A2wmk61 2 ec	
	A2ned74 1 ec	A2ned75 2 ec	A2ned76 2 ec	
	A2rek64 2 ec	A2rek63 1 ec	A2rek65 2 ec	
	A2glb72 2 ec		A2eng62 2 ec	
	A2aard63 2 ec		A2nat63 2 ec	
	A2ges63 2 ec		A2dra62 2 ec	
	A2tek62 2 ec		A2muz62 2 ec	
	A2schr62 1 ec		A2hand62 1 ec	
		A2pont63 1 ec	A2bew62 2 ec	
			A2ond62 1 ec	
Praktijk 14 ec	A2prak73 7 ec		A2prak74 7 ec	
Totaal	60 ec			

Programmaoverzicht DT3A 2020-2021

	Semester 5		Semester 6	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 9 ec	A3slb73 1 ec			
	A3zee67 2 ec		A3zee68 2 ec	
	A3tal65 2 ec			
	A3insp64 2 ec			
Kennis en Vaardigheden 31 ec		A3gen62 3 ec	A3gen63 5 ec	
		A3prof61 2 ec	A3prof62 4 ec	
	A3ned68 2 ec			
	A3rek69* en A3ned69* 1ec 1ec			
	A3pdo61 9 ec		A3ond64 4 ec	
Praktijk 20 ec	A3prak75 10 ec		A3prak76 10 ec	
Totaal	60 ec			

* Credit wordt behaald bij een voldoende voor de KBtoetsen Taal en Rekenen

Programmaoverzicht DT4A 2020-2021

	Semester 7 en 8
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 8 ec	A4PPO11 8 ec
Kennis en Vaardigheden 20 ec	A4KV11 20 ec
Praktijk 32 ec	A4PRAK11 32 ec
Totaal	60 ec

Programmaoverzicht DT1 verkort 2020-2021

	Semester 1		Semester 2	
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 6 ec	Dv1PPO10 PPO (tutoraat) (4 ec)			
	DV1KP10 Keuzeprogramma (KP) (2 ec)			
Kennis en Vaardigheden 41 ec	Ontwerpen			
	DV1Kind10 BT Kind en omgeving (5 ec)	DV1Verh10 BT Kracht van verhalen (5 ec)	Dv1Crea10 BT Creatief met beeld en muziek (5 ec)	DV1Spere10 BT Spelend rekenen (3 ec)
		DV1BeRek10 BT Betekenisvol rekenen (5 ec)	Dv1Wer10 BT De wondere wereld (5 ec)	DV1TaJo10 BT Taal en jonge kind (3 ec)
	(Zelf)studie			
	DV1Opsy10 Ontwikkelingspsychologie (2 ec)	DV1Kunst10 Kunst begrijpen (2 ec)	DV1Rek10 Rekenen (2 ec)	Dv1Teng10 Taal en Engels (2 ec)
	DV1WO10 Kennis over de wereld (2 ec)			
	DV1taalv10 Taalverzorging			
	DV1Entrek10* Entreetoets Rekenen			
	Dv1PraBB10 Stage bovenbouw (10 ec)			Dv1PraOB10 Stage onderbouw (3 ec)
Praktijk 13 ec				
Totaal	60			

Programmaoverzicht DT4B 2020-2021

	Semester 3	Semester 4
Persoonlijke en Professionele Ontwikkeling (PPO) 3 ec	B4slb62 2 ec	
	B4zee62 1 ec	
Kennis en Vaardigheden 37 ec		B4gen62 3 ec
	B4ned63 2 ec	B4ned64 2 ec
		B4rek64 2 ec
	B4ned65* en B4rek65* 1 ec 1ec	
	B4wo61 4 ec	
	B4expr61 4 ec	
	B4pdo61 9 ec	B4ond63 9 ec
Praktijk 20 ec	B4prak73 8 ec	B4prak74 12 ec
TOTAAL	60 ec	

BIJLAGE F STROOMSCHEMA'S PRAKTIJK

Stroomschema VT

Bijlage 1: Stroomschema						
Jaar-groep	Semester	Groep	Fase/doel	Toetsing	Stage dagen	Bijzonderheden
pabo 1	1	Vrije keuze	De student kan lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren.	3 demonstratieactiviteiten Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	20	1 a 2 activiteiten/lessen per dag Lesvoorbereiding KPZ gebruiken
	2	Vrije keuze	Kortom: activerend onderwijs verzorgen.	3 demonstratieactiviteiten Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	20	2 activiteiten/lessen per dag Lesvoorbereiding KPZ gebruiken
pabo 2	3	Bovenbouw groep 6-7-8	De student kan in de bovenbouw (semester 3) en in de kleuterbouw (semester 4) in onderlinge samenhang ontwikkelingsgerichte en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en - inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren.	4 demonstratieactiviteiten Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	20	2 activiteiten/lessen per dag (indien mogelijk aaneengesloten) Lesvoorbereiding KPZ gebruiken
	4	Onderbouw groep 1-2	Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs in samenhang ontwerpen, instrueren en begeleiden.	4 demonstratieactiviteiten (waaronder minimaal 1 thematisch dagdeel) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	20	Basisontwikkeling met de kernactiviteiten Uitwerken van een thema Enkele dagdelen lesgeven
pabo 3	5	3-4	De student kan zijn onderwijs afstemmen op verschillen tussen kinderen (met accent op groep 3(4) en daarin tegemoet komen aan de diverse onderwijsbehoeften van leerlingen. Hij stemt (in semester 6) zijn onderwijs verder af op de context en specifieke kenmerken van een leeftijdsgroep en school(populatie).	3 demonstraties (waar onder een les en een dagdeel) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	30	Dagdelen lesgeven; werken met bekwaamheidseisen Adaptief en aanvankelijk onderwijs 1 Pedagogisch didactisch onderzoek (pedagogiek i.c.m. rekenen)
	6	Profiel	Kortom: adaptief onderwijs ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen	Beoordeling Praktijk Meesterschapsgesprek	40	In binnen- of buitenland 4 dagen lesgeven, zelfstandig of in samenwerking met de mentor vijfde dag is een stagedag, een voorbereidingsdag op de werkplek of terugkomdag op KPZ.
pabo 4	7 en 8	Specialisatie	De student kan zelfstandig, in afstemming met collega's, activerend, evidence informed en innovatief onderwijs ontwerpen, realiseren, evalueren en bijstellen vanuit een visie, afgestemd op de verschillende kinderen in de groep en in de context van de WPO-school. De student kan bijdragen aan teamactiviteiten ten behoeve van de schoolontwikkeling. Kortom: Innovatief onderwijs ontwerpen, evalueren en bijstellen met teamleden.	Functioneringsgesprek (2x) Beoordeling praktijk Expertmeetings rekenen, taal, pedagogiek en godsdienst/ levensbeschouwing Meesterschapsgesprek	WPO-stage: wekelijks donderdag en vrijdag, 60 dagen	Zelfstandig voor de groep; participeren op schoolniveau. 3 afstudeeropdrachten

Stroomschemda DT Regulier

Stroomschema stage Deeltijd Regulier						
Jaargroep	Kwartaal	Groep	Fasedoel	Toetsing	Stagedagen	Bijzonderheden
Pabo 1	1, 2, 3	Bovenbouw: 6-7-8	De student kan lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren. Kortom: activerend onderwijs verzorgen.	5 demonstratie-activiteiten Presentatie en meesterschaps-gesprek met rayondocent	28 dagen (indien nodig meer dagen)	(aaneengesloten) betekenisvolle lesactiviteiten met in ieder kwartaal de focus op vak-gebieden uit de beroepstaken in de lijn 'ontwerpen'
	4	Bovenbouw: 6-7-8	De student kan ontwikkelingsgerichte en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren. Kortom: activerend onderwijs verzorgen. Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs ontwerpen, instrueren en begeleiden	1 demonstratie-activiteit Formatief gesprek rayondocent en mentor	8-10 dagen	De stage loopt in pabo 2 nog een semester door in dezelfde stagegroep (onderbouw 1-2)

Stroomschema DT2A/DT3A/DT4A

Stroomschema deeltijd 2A t/m 4A						
Jaar-groep	Semester	Groep	Fasedoel	Toetsing	Stage dagen	Bijzonderheden
pabo 2	3	Bovenbouw groep 6-7-8	De student kan in de bovenbouw (semester 3) en in de kleuterbouw (semester 4) in onderlinge samenhang ontwikkelingsgerichte en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en - inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren.	4 demonstratieactiviteiten Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	15 - 20	2 activiteiten/lessen per dag (indien mogelijk aaneengesloten) Lesvoorbereiding KPZ gebruiken
	4	Onderbouw groep 1-2	Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs in samenhang ontwerpen, instrueren en begeleiden.	demonstratieactiviteiten waaronder 1 thematisch dag(deel) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	15 - 20	Basisontwikkeling met de kernactiviteiten Uitwerken van een thema Enkele dagdelen lesgeven Lesvoorbereiding KPZ gebruiken
pabo 3	5	3(-4)	De student kan zijn onderwijs afstemmen op verschillen tussen kinderen (met accent op groep 3(4) en daarin tegemoet komen aan de diverse onderwijsbehoeften van leerlingen. Hij stemt (in semester 6) zijn onderwijs verder af op de context en specifieke kenmerken van een leeftijdsgroep en school(populatie).	3 demonstraties (waar onder een les en een dagdeel) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	20	Dagdelen lesgeven; werken met bekwaamheidsleisen Adaptief en aanvankelijk onderwijs 1 Pedagogisch didactisch onderzoek (pedagogiek i.c.m. rekenen)
	6	Vrije keuze	Kortom: adaptief onderwijs ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.	Beoordeling Praktijk Meesterschapsgesprek	15 - 20	Hele dagen lesgeven Paper Profileren
pabo 4	7 en 8	WPO Specialisatie	De student kan zelfstandig, in afstemming met collega's, activerend, evidence informed en innovatief onderwijs ontwerpen, realiseren, evalueren en bijstellen vanuit een visie, afgestemd op de verschillende kinderen in de groep en in de context van de WPO-school. De student kan bijdragen aan teamactiviteiten ten behoeve van de schoolontwikkeling. Kortom: innovatief onderwijs ontwerpen, evalueren en bijstellen met teamleden.	Functioneringsgesprek (2x) Beoordeling praktijk Expertmeetings rekenen, taal, pedagogiek en godsdienst/ levensbeschouwing Meesterschapsgesprek	40	WPO-stage: wekelijks min. 1 dag. Zelfstandig voor de groep; participeren op schoolniveau. 3 afstudeeropdrachten

Stroomschema DT Verkort

Stroomschema stage Deeltijd Verkort						
Jaargroep	Kwartaal	Groep	Fasedoel	Toetsing	Stagedagen	Bijzonderheden
Pabo 1	1, 2, 3	Bovenbouw: 6-7-8	Kwartaal 1-2 De student kan lesactiviteiten (her)ontwerpen op basis van een didactisch model waarbij hij de kinderen activeert tot leren. Kortom: activerend onderwijs verzorgen. Kwartaal 3 De student kan in de bovenbouw in onderlinge samenhang ontwikkelingsgerichte lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en -inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren. Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs in samenhang ontwerpen, instrueren en begeleiden.	5 demonstratie-activiteiten Presentatie en meesterschaps-gesprek met rayondocent	28 dagen (indien nodig meer dagen)	(aaneengesloten) betekenisvolle lesactiviteiten met in ieder kwartaal de focus op vakgebieden uit de beroepstaken in de lijn 'ontwerpen' Demonstratie 1 en 2 op Bekwaamheidseisen niveau I Demonstraties 3, 4, 5 op niveau II Deze drie demonstraties in één dag(deel) bij de afronding van de stage
	4	Onderbouw: 1-2	De student kan bij de kleuters ontwikkelingsgerichte lesactiviteiten ontwerpen, uitvoeren en evalueren waarbij lesontwerp, instructie en begeleiding passend zijn bij lesdoel en -inhoud, de betreffende leeftijdsgroep, aansluit bij de (onderwijs)behoeften van de leerlingen en hen activeert tot leren. Kortom: ontwikkelingsgericht, activerend onderwijs ontwerpen, instrueren en begeleiden.	1 demonstratie-activiteit Formatief gesprek rayondocent en mentor	8-10 dagen	Bekwaamheidseisen niveau II De focus in deze periode ligt op het verzorgen van activiteiten op het gebied van taal/ leesontwikkeling en rekenen. De stage loopt in pabo 2 door in groep 3 en daarna weer een kwartaal in groep 1-2

Stroomschema DT4B

Stroomschema deeltijd 4B						
Jaar-groep	Semester	Groep	Fase/doel	Toetsing	Stage dagen	Bijzonderheden
pabo 2	3	3(4)	De student kan zijn onderwijs afstemmen op verschillen tussen kinderen (met accent op groep 3(4) en daarin tegemoet komen aan de diverse onderwijsbehoeften van leerlingen. Hij stemt (in semester 6) zijn onderwijs verder af op de context en specifieke kenmerken van een leeftijdsgroep en school(populatie). Kortom: adaptief onderwijs ontwerpen, uitvoeren, evalueren en bijstellen.	3 demonstraties (waaronder een dagdeel) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	18-24 Waarvan 3 aanneengesloten	Toewerken naar dagdelen lesgeven; werken met bekwaamheidseisen Adaptief en aanvankelijk onderwijs 1 Pedagogisch didactisch onderzoek (pedagogiek i.c.m. rekenen)
	4	WPO specialisatie	De student kan zelfstandig, in afstemming met collega's, activerend, evidence informed en innovatief onderwijs ontwerpen, realiseren, evalueren en bijstellen vanuit een visie, afgestemd op de verschillende kinderen in de groep en in de context van de WPO-school. De student kan bijdragen aan teamactiviteiten ten behoeve van de schoolontwikkeling. Kortom: Innovatief onderwijs ontwerpen, evalueren en bijstellen met teamleden.	Functioneringsgesprek (2x) Beoordeling praktijk Meesterschapsgesprek	25 dagen of meer	WPO-stage: wekelijks min. 1 dag Zelfstandig voor de groep; participeren op schoolniveau. Bachelorthesis Reken en taalopdracht

**HOGESCHOOL
KPZ**

Ten Oeverstraat 68
8012 EW Zwolle
038 4217425